

מוחמד סנדוקה שם עינו על הלן. מוחמד עצמו אינו מכחיש כי חטף את הלן כדי לשאתה. "הייתי חייב לעשות זאת. בהסכמתי של אמה, שכן אסור היה לי לשאתה לפי החוק. היא היתה רק בת 17. לדבריו רק אחרי שבעל אותה, יכול היה לשאתה. הוא לא נשא אותה בטקס דתי, אלא רשם את הנשואין אצל רשם הנשואין המוסלמי בעזה, ב-28 בינואר 1953.

למחרת הגישה הלן בקשה לבית-הדין השרעי בעזה, הודיעה כי בחרה לעבור לדת האיסלאם וביקשה לשנות את שמה מהלן לליילה. הבקשה אושרה בנוכחות שני

קים. כאשר פרצה המלחמה ב-1948 ציוה אבי הלאומי על כל בניו להתגייס לכנופיות הפלשתינאיות. לא רציתי להלחם. ברחתי לעזה ושם נשארתי כפליט פלשתינאי. תחתי לה חיתי על קיצבת סעד עד שמצאתי עבודה כעוזר למפקח על חלוקת מוון במחנות הפליטים מטעם אונר"א. במשרה זו עבדתי עד שנת 1965. אחר כך עבדתי עד למלחמה בסוכנות מרדס בעזה. הייתי צריך להיות בן 12 כשהרגתי יהודים בחברון ובן 16 כשנלחמתי לצד הנאצים. חוץ מזה הייתי צריך לדעת גרמנית. זאת הוכחה שכל סיפורי ריה של הלן הם שקר."

הגבר החסון שבת אחת חרב עליו עולמו והוא נשאר בודד וערירי בעזה. סנדוקה מנהל עתה מאבק כדי להחזיר אליו את שבעת ילדיו. הוא מצויץ בכתבים ובבקשות את שלטונות צה"ל ואת משרדי הממשלה בליווי מסמכים המאשרים את טענותיו. זו מול זו עומדות שתי גירסות. זו של התאומות הטוענות כי הוכרחו להינשא ב-17 חטיפה בהיותן בנות 17, ומשך 19 שנים נאלצו לחיות בעזה כמוסלמיות; וזו של סנדוקה הטוען כי אשתו מוסלמית וכי כל סיפוריה בדוי ומצוץ מן האצבע. טוען סנדוקה: "נולדתי בירושלים לפני

תעלומת

תאומות עזה

ההתקוממות

תמונה משפחה נראים הלן ובעלה מוחמד סנדוקה עם שבעת ילדיהם. תמונה זו צולמה זמן קצר לפני שברחה הלן עם אחותה ג'ודי פין (בתמונה מימין) לישראל לאחר המלחמה.

לשאת אשה שהתגרש ממנה, אלא אם הייתה בינתיים נשואה לאחר. כיצד יכול סנדוקה לשאתה בשנית אם לא התחתנה בינתיים. טוען פרקליטה של הלן: "לסנדוקה היו מהלכים בקרב הממשל בעזה. עובדה היא שכל תעודותיו חתומות עליידי המושל היצבאי של עזה. גם תעודות-הנשואין שלו. אם הצליח להשיג חתימת המושל על הער דותיו זאת לא היתה בשבילו בעיה להשיג איזה תעודות שרצה בעזה של אז."

★ ★ ★

טובת הילדים קובעת

באמתחתו של סנדוקה יש רק טענה חוקה אחת. ב-1956, כאשר נכבשה הרצועה בידי צה"ל, הועברו כל בני המשפחה, מלבד התאומות הנשואות, לישראל. אחרי ששיתפו פעולה עם שליטות צה"ל בעת הכיבוש לא יכלו להישאר ברצועה אחרי הנסיגה. מדוע לא הצטרפו החארי מות אל בני-משפחתן שעברו לישראל ו-הוכרו כיהודים?

"הבעלים שלנו חטפו אותנו, העבירו אותנו לסיני והחביאו אותנו כל זמן הכיבוש. טוענות האחיות. לסנדוקה יש הוכחה שסיפור זה בדוי. יש בידוי תעודות-לידה של בתו נאוול, שהלן ילדה אותה בעזה בזמן הכיבוש הישראלי. "אם הברחתי אותה ר-החבאתי אותה, איך היא יכלה ללדת בעזה?" שאלה זו נשארה ללא תשובה.

בדיה אחרת בסיפורן של האחיות היא הטענה כי בעליהן ברחו מעזה עם הכיבוש הישראלי במלחמת ששת-הימים. האמת היא כי שני הבעלים נשארו בעיר. בעלה של ג'וזפיין הרשה לה מרצונו לעבור עם ילדיהם לישראל אל משפחתה. הגיש בקשה לגיור מתוך תקווה כי גם לו יותן להתגורר בישראל כיהודי. הוא מוכן אפילו לייצג את ישראל בירת האיגרוף העולמי. היחסים בינו לבין אשתו ומשפחתה נשארו תקינים והוא עומד להעיד כי סנדוקה אכן היה קצין בצבא השחרור הפלסטינאי.

הלן, לעומת זאת, עזבה את בעלה באחד הימים, בעזרת אחיה אנטולי, המתגורר בר ארץ מאז 1956. למחרת באו חיילי צה"ל ולקחו מסנדוקה את שבעת ילדיה. הוא גייסה להתנגד בכוח להעברתם לישראל והוכה, לדבריו, בידי החיילים.

איזו משתי הגירסות היא הנכונה, זו של האחיות או זו של סנדוקה? על כך יצטרפו ההחלטות בבית-הדין בישראל בפניהם יתבררו תביעותיה של הלן נגדו. תהיה החלטתם של מוסדות אלה כאשר תהיה, דבר אחד ברור: סנדוקה לא יזכה עוד לחיות עם אשתו וילדיו. אפילו ייקבע כי אשתו הלן היא מוסלמית, יכול בית-הדין המוסלמי להכריז עליה כמורדת, אך אינו יכול לחייבה לחזור אל בעלה. והילדים? קרוב לודאי שבקשר אליהם הם יפסק כפי שקבעו כבר הקובעים בישראל: טובת הילדים היא הקובעת. כל בית-משפט ישראלי יקבע כי טובת הילדים קובעת שיהיו עם אמן בישראל מאשר עם אביהן ברצועת עזה.

עדים, ומוחמד סנדוקה מנספך בה כדי להוכיח שאשתו היא מוסלמית. "תעודת ההתאסלמות אינה שוה פרוטה". טען השבוע פרקליטה של הלן, עורך-דין מנשה בר-שלטון. "היא היתה או קטינה לפי החוק, חוץ מזה היו שני העדים שני אנשי המודיעין המצרי."

עד כמה חסרה תעודת ההתאסלמות ערך יכולה להעיד העובדה כי ב-1966 הוציאה הלן למרות שהייתה רשומה כמוסלמית, תעודת דה ממשרד הפנים ברצועה לפיה היא נוצרייה, תעודה שעזרה לה להתקבל לעבודה כאחות-בית-חולים נוצרי.

נישואין, גירושין, נישואין

באותה תקופה הרתה ג'וזפיין, אחותה של הלן, לאח מוסלמי בשם אחמד פואד חמו שעבד עמה בבית-החולים. מצד שני לא רחקה הלן נחת מנשואיה עם סנדוקה. יוסוף האב החליט לברוח מהרצועה. הוא נטל את משפחתו וברח לישראל.

ב-22 לאוגוסט 1954 נתפסה המשפחה כולה בידי צה"ל לאחר שחצתה את הגבול, ונכלאה בבאר-שבע. הנשים תוזרו לרצועה כעבור ארבעה ימים, והגברים, כעבור שלושה חודשים של מעצר בישראל.

"הם היו אז בישראל?" טוען סנדוקה, "מדוע לא טענו אז כי הן יהודיות וכי הן רוצות לחיות בישראל?"

טוענות האחיות: "אמרנו או לשלטונות צה"ל שאנחנו יהודיות, אבל לא אמינו לנו". לאחר שישבו במעצר בעזה שוחררו הן אחיות. הלן חזרה לסנדוקה שהזכירה את האח בבית-החולים לשאת את ג'וזפיין לאשה. אבל ג'וזפיין התגרשה ממנו כעבור שלושה חודשים. היא הכירה את יוסוף ראגיב אחמד אילאין, אלוף עזה באגרוף במשקל-כבד, שי סילק את בעלה ונשא אותה לאשה. היא חיה עמו בשלום וילדה לו חמישה ילדים. אולם צרותיה של אחותה הלן נמשכו. ב-1955 טען סנדוקה כי גילה שאשתו בוגדת בו עם רופא אמריקאי שעבד ברצועה ולכן החליט לגרשה. כעבור שלושה חודשים נשא אותה מחדש. אבל לפי החוק המוסלמי אין בעל רשאי

לעומת זאת טוענות האחיות: "סנדוקה איננו בן 43. הוא בן 60. כולם בעזה מכירים אותו כיליד חברון ולא כיליד ירושלים. יש לנו עדים והוכחות כי היה מספר לכולם שהרג יהודים בחברון ולחם לצד הנאצים במלחמת-העולם השנייה. אנחנו נראים כיה זאת בבית-המשפט."

יהודיה, מוסלמית, נוצרייה

בפרשה כזוה החלה ב-1953 כאשר פגש מוחמד סנדוקה לראשונה בהלן חנא, שהייתה אז יפהפיה בלונדית בת 17 שעבדה כאחות בבית-חולים בעזה. בנפך הי-אנושי של עזה היו הלן ואחותה התאומה ג'וזפיין, תופעה יוצאת דופן. הן נראו כשתי אירופאיות ומשכו תשומת לב בשל יופיין. השתיים היו בנות למשפחה מוזרה ביותר. אביהן קרא לעצמו יוסוף חנא אל-חנא, ויצג את עצמו כערבי נוצרי יליד חיפה. האמת היתה שהוא היה מצרי מוסלמי בשם יוסוף חמיד עלי עומאר, שנולד במצרים ב-1904 וגר ברחוב אסעד אל בראני 13 ברובע זאידה ויניב בקהיר.

ב-1924 עבד יוסוף כפועל רכבת בקהיר. שם הכיר יהודים מפלשתיין ועבר לעבוד בשירות סולל-בונה בחיפה ב-1929. בחיפה הכיר יוסוף את דוסיה פלפה.

דוסיה פלפה היתה בת למשפחת סובוט-ניקים מהארקוב, רוסיה, שברחו עם פרוץ המהפכה לתורכיה. היא התגייסה שם עם כל משפחתה ועלתה לארץ. כאן נישאה ליהודי תל-אביב בשם דוד אברמוביץ.

התגוררותה של דוסיה, אמן של התאומות, בשנת 1924, הוא הקשר היחיד של כל המשפחה ליהדות ועל סמך גיור זה נתן בית-הדין הרבני בתל-אביב, ב-1961, פסק דין המכיר בדוסיה ובילדיה כיהודים. כי נשואיה של דוסיה עד היהודי לא עלו יפה. היא התגרשה ממנו, וב-1932 נישאה ליוסף עומאר, שהתנצר כדי לשאת את הסובוטניקית שהתגייסה. מנושואי אלה נולדו להם חמישה ילדים, בהן שתי התאומות. ב-1946 עברה המשפחה לגור בעזה. כולם הכירו אותם שם כמוסלמים. שם גם גדלו שתי התאומות עד לשנת 1953, כאשר

43 שנים למשפחה אמידה. לאבי היו שלוש בנות, למזכרות, אחת בסרפנד ושתיים בירושלים. סיימתי את בית-הספר התיכון עמאריה ביפו ואחר כך עזרתי לאבי בעס-

ההתאסלמות

תעודת החת-אסלמות של הלן סנדוקה שהוצאה עליידי בית הדין השרעי בעזה בה מכריזה הלן: "האלוהים האיר את ליבי ואיסלאם והדריך אותי אליו לאחר מחשבה ומחקר. אני מכירה שאין אלוהים בלעדי אללה ומוחמד הוא נביאו. אני כופרת בכל דת חוץ מה-איסלאם וקוראת לעצמי לילה במקום הלן."